Violas videoalvor

Av Kåre Bulie

KUNST

Bill Viola: «Into the Light»
Stavanger Kunstmuseum
Står til 15. august 2021.

ANMELDELSE

En stjerne med stigende hang til det pompøse.

Når Bill Viola (70) i sommer fyller salene til Stavanger Kunstmuseum, er det en klassiker innen videokunsten som er på norgesbesøk. Institusjonens krevende rom er for anledningen mørklagt, og publikum inviteres til å bevege seg mellom amerikanerens skjermer.

På det meste består ett verk av ni av dem. Noen av arbeidene er tause; andre akkompagneres av dramatiske lydbilder. Der enkelte har fått sitt eget rom, må andre konkurrere om oppmerksomheten.

At benker er utplassert bare foran noen av skjermene, selv om verkene har varighet inntil en halv time, antyder at museet ser for seg at gjestene skal nyte enkeltbilder og utdrag vel så mye som videoene i sin helhet. Violas utpreget saktegående arbeider – i mange av dem er det et særlig poeng at tempoet er radikalt redusert – kan da også sette både tålmodigheten og konsentrasjonsevnen på prøve. Her er minimalt med action. At de har noe fascinerende ved seg, er likevel hevet over tvil.

I tid spenner utvalget fra 1977 til 2013. På denne siden av årtusenskiftet er typiske Viola-motiver ild og vann, lys og mørke. I ett verk blir en tilsynelatende død mann hentet opp til himmelen ved hjelp av voldsomme vannmasser. Da katalogen forteller meg at det ble skapt til en Wagner-opera, blir jeg ikke overrasket.

I et rom like ved viser ett høyreist bilde en eldre naken mann, et annet en eldre naken kvinne. Begge studerer kroppen sine med lommelykt. Diptyket er, som mange av Violas videoverk, skapt i dialog med den klassiske maleritradisjonen.

Som mye av den er kunsten hans orientert mot menneskekroppen. Noe er poetisk og visuelt elegant. I «The Veiling» (1995) danner ni tekstiler etter hverandre et fantasieggende rom som Viola projiserer bilder gjennom fra begge ender. I den særlig maleriske «The Greeting», fra samme år, gjør det nedsatte tempoet at de skiftende ansiktsuttrykkene og gestene til videoens tre kvinner trer frem med slående effekt. I «Four Hands» (2001) blir fire par hender, av skiftende alder og på hver sin skjerm, til en serie skulpturer i stadig bevegelse.

Min favoritt er imidlertid det tidlige dokumentasjonsverket «Reverse Television (Portraits of Viewers)». Viola filmet en rekke mennesker hjemme i stuene deres og fikk en kort periode resultatet sendt uannonsert mellom amerikanske tv-programmer. Verket er både en serie sosiologisk ladede videoportretter og et interessant – endog humoristisk – stykke mediekritikk. Man ser hvor ulikt folk reagerer på kameraet.

TRADISJON: Mange av Violas videoverk er skapt i dialog med den klassiske maleritradisjonen. FOTO: STAVANGER KUNSTMUSEUM

Med tiden blir «åndelighet» et ord som stadig dukker opp i forbindelse med Viola. Han interesserer seg for både buddhisme og kristen mystikk. De senere og på alle måter mer «profesjonelle» produksjonene tematiserer gjerne tid og tilværelsens ulike deler og stadier og spørsmålet om livets mening. For meg blir det for ofte litt for storslått og svevende – litt for alvorstungt og pompøst.

«På denne siden av årtusenskiftet er typiske Viola-motiver ild og vann, lys og mørke»

For den som er interessert i videokunstens historie, er det uansett all grunn til å oppsøke «Into the Light». Den ekstra entusiastiske har anledning til å studere et videoprogram i tillegg til selve utstillingen. Da bør imidlertid flere dager settes av.

Kåre Bulie
kunst@klassekampen.no

VEGA

KINO.
TEATER.
MAT.
PRAT.

Hausmanns gt 28
0182 Oslo
Tel: 221 20 601

FREDAG 25.06	LØRDAG 26.06	SØNDAG 27.06	MANDAG 28.06	TIRSDAG 29.06	ONSDAG 30.06	TORSDAG 01.07
13:00 Nomadland BABYKINO	13:00 Apestjernen	13:00 Apestjernen	16:00 Gunda	16:00 Gunda	15:00 Gunda	STENGT
16:00 Gunda	13:15 Minari	13:30 Stol på meg	16:00 Nomadland	16:15 HAN	16:15 Nomadland	VEGA SCENE ER SOMMERSTENGT FRA 1.JULI-3.AUGUST
16:30 HAN	13:30 Gunda	13:45 Nomadland	16:30 HAN	16:15 Nomadland	16:30 HAN	
16:30 Ville vestens datter	14:45 Ville vestens datter	14:45 Ville vestens datter	18:00 Stol på meg (Regissørsamtale)	18:00 Ninjababy	17:00 Lykkejegerne	
18:00 Ninjababy	15:30 Nomadland	15:45 Minari	18:15 Gritt (Eng. subtitles)	18:15 First Cow	18:00 Sällskapsresan eller Finns det svenskt kaffe på grisfesten	
18:30 First Cow	15:45 First Cow	16:00 Gritt	18:30 Ninjababy	18:30 Gritt (Plakatvisning)	18:30 Gritt	
18:30 Nomadland	16:30 Portrett av en kvinne i flammer	16:45 HAN	20:45 Gritt	20:45 Stol på meg	18:30 Ninjababy	
20:15 Gritt	18:00 Gritt	18:15 First Cow	20:45 Promising Young Woman	21:00 Gritt	20:30 Zappa	
20:45 Promising Young Woman	18:15 HAN	18:30 Ninjababy	21:00 Ninjababy		20:45 First Cow	
21:00 Stol på meg	19:00 Hei verden	18:45 Nomadland	Billetter 100 kr		21:00 Gritt	
	20:00 Midsommar (Director's Cut)	20:45 Gritt				
	20:30 Ninjababy	21:00 Ninjababy				
	21:00 Promising Young Woman	21:00 Promising Young Woman				

Billetter oppfordres til å kjøpes på nett. Systemet kalkulerer 1 meter avstand til neste publikummer. Inntil fem personer fra samme husstand kan sitte sammen. Alle kunder må registreres med navn og kontakt informasjon, slik at det kan smittespores i etterkant. Les våre retningslinjer for å begrense smitte på vegascene.no.